

(ร่าง) ยุทธศาสตร์
การพัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
รองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559
(พ.ศ. 2560-2569)

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(ร่าง) ยุทธศาสตร์

การพัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิ

รองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 (พ.ศ. 2560-2569)

การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ (Primary Care Service) มีความสำคัญของการพัฒนาระบบบริการสุขภาพของประเทศที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างทั่วถึง กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 (พ.ศ. 2560 - 2569) ขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาบริการปฐมภูมิที่มีเป้าหมายและมาตรการที่ชัดเจน รวมทั้งมีแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย ทุกพื้นที่ และทุกคนได้รับบริการด้านสุขภาพใกล้บ้านใกล้ใจที่มีคุณภาพแบบบูรณาการเป็นองค์รวม

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2569 ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพดี

พันธกิจ

- พัฒนาและจัดตั้งเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
- ผลิตและพัฒนาแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว
- พัฒนาระบบบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

ประชาชนไทยทุกคนได้รับบริการแบบบูรณาการทั้งส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟู โดยมีเทคโนโลยีสนับสนุน และมีการเสริมพลังโดยทีมหมอครอบครัว

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 (พ.ศ. 2560-2569) ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนารูปแบบโครงสร้างและการจัดการบริการปฐมภูมิ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและทีมสุขภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และการอภิบาลระบบ

ตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์

- ระดับผลผลิต : 1. จำนวนเครือข่ายบริการปฐมภูมิ (Primary care cluster) ที่เปิดดำเนินการให้บริการปฐมภูมิ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของเป้าหมาย
2. จำนวนแพทย์ที่มีความรู้ด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ให้บริการในเครือข่ายบริการปฐมภูมิ (Primary care cluster) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของเป้าหมาย

- ระดับผลลัพธ์ : 3. ตัวชี้วัดกลุ่มวัย ตาม PP Excellence ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

- ระดับผลกระทบ : 4. อายุคาดเฉลี่ยการมีสุขภาพดี (HALE : Health – Adjusted Life Expectancy) เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนารูปแบบโครงสร้างและการจัดบริการปฐมภูมิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองดำเนินการจัดบริการปฐมภูมิในลักษณะการจัดกลุ่มเครือข่าย เพื่อสรุปรูปแบบที่เหมาะสมในบริบทที่มีความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดเป็นรูปแบบทางเลือกให้พื้นที่ต่าง ๆ นำไปปรับใช้ให้สอดคล้องเหมาะสม
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาสิทธิประโยชน์ของการจัดบริการปฐมภูมิที่เหมาะสมสำหรับประชาชน
3. เพื่อให้มีการออกแบบโครงสร้างของหน่วยบริการ และการจัดบริการปฐมภูมิ ทั้งการจัดรูปแบบของการจัดกลุ่มเครือข่าย รูปแบบการบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิเดิม และการเชื่อมโยงกับระบบการส่งต่อที่เหมาะสม

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

1. มีรูปแบบของการจัดกลุ่มเครือข่าย และรูปแบบโครงสร้างของหน่วยบริการปฐมภูมิ
2. มีรูปแบบการจัดบริการปฐมภูมิ ของการจัดกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ และการจัดบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิเดิม รวมทั้งการเชื่อมโยงของหน่วยบริการแต่ละระดับ ตลอดจนถึงในระดับชุมชน

กลยุทธ์

1. ออกแบบสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากระบบบริการปฐมภูมิ
2. นำร่องทดลองรูปแบบการจัดกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิในพื้นที่เขตเมือง พื้นที่เขตเมืองพิเศษ และเขตชนบท
3. ออกแบบรูปแบบโครงสร้างและการจัดบริการปฐมภูมิ สำหรับกลุ่มเครือข่ายบริการ และการจัดบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิเดิม รวมทั้งรูปแบบการเชื่อมโยงบริการเพื่อการส่งต่อในหน่วยบริการระดับสูง การส่งกลับเพื่อดูแลต่อที่ชุมชนและที่บ้าน
4. สนับสนุนการจัดหาสถานที่การจัดกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ เช่น การก่อสร้างใหม่ การเช่าหรือการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น รวมทั้งสนับสนุนการจัดบริการปฐมภูมิตามความเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและทีมสุขภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และการอบรมแพทย์ทั่วไปให้มีความรู้ด้านเวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพียงพอต่อการจัดบริการในกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
2. เพื่อการบริหารจัดการอัตรากำลังและทีมบุคลากรในลักษณะสหวิชาชีพเพื่อเป็นทีมหมอครอบครัวในการให้บริการปฐมภูมิ รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรเอกชนสามารถเข้าร่วมเป็นทีมหมอครอบครัวได้
3. เพื่อพัฒนาระบบการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและทีมหมอครอบครัวในการให้บริการในกลุ่มเครือข่ายและหน่วยบริการปฐมภูมิ

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

1. มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวให้บริการปฐมภูมิ จำนวน 6,500 คนภายในปี 2569
2. มีทีมหมอครอบครัวให้บริการปฐมภูมิอย่างเพียงพอ เหมาะสมและมีความต่อเนื่อง

กลยุทธ์

1. ผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และอบรมแพทย์ทั่วไปด้านเวชศาสตร์ครอบครัว
2. จัดทีมหมอครอบครัวและแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวให้เพียงพอต่อการจัดบริการปฐมภูมิ รวมทั้งการใช้บุคลากรภาคเอกชนร่วมเป็นทีมหมอครอบครัว
3. พัฒนาระบบการสร้างแรงจูงใจให้กับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและทีมหมอครอบครัวในการให้บริการในกลุ่มเครือข่ายและหน่วยบริการปฐมภูมิ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบสนับสนุนการพัฒนา กลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนด้านการเงินการคลังด้านสุขภาพ ระบบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา ระบบการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านวิชาการ
2. เพื่อการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดบริการและระบบสนับสนุนการจัดบริการที่เหมาะสมในบริบทที่แตกต่างของกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

1. มีระบบสนับสนุนด้านการดำเนินงาน การจัดการและการบริหารจัดการของกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
2. ได้รูปแบบการจัดบริการและระบบสนับสนุนการจัดบริการของกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ

กลยุทธ์

1. พัฒนารูปแบบการสนับสนุน ด้านการเงินการคลัง ระบบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา ระบบการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ระบบข้อมูลสารสนเทศและด้านวิชาการ
2. ทดลองนำร่องการจัดกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิในพื้นที่เขตเมือง เมืองพิเศษในกรุงเทพมหานคร และเขตชนบท
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพ
4. ศึกษาวิจัยและถอดบทเรียนประสบการณ์การทดลองนำร่อง เพื่อพัฒนาข้อเสนอรูปแบบการจัดบริการและการบริหารจัดการของกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิในพื้นที่เขตเมือง เขตเมืองพิเศษในกรุงเทพมหานครและเขตชนบท

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และอภิบาลระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการผลักดันทางนโยบาย ทิศทาง และแนวทางการสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ในการบริหารจัดการและการจัดบริการของเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
3. เพื่อให้มีหน่วยงานหลักทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสานและบริหารจัดการการขับเคลื่อนเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
4. เพื่อให้มีระบบกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

1. จำนวนภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน การบริหารจัดการ และการจัดบริการของกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
2. มีหน่วยงานหลักในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสานและบริหารจัดการของการกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
3. มีระบบกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และระบบรายงานผลเป็นระยะ

กลยุทธ์

1. ถ่ายทอดนโยบายและทิศทาง สู่การขับเคลื่อนการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิแบบบูรณาการและมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและภาคีต่าง ๆ
2. ประสานภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้รับทราบและเข้าใจแนวทางและหลักการของการตั้งกลุ่มเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
3. ประสานภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ และสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพในการบริหารจัดการ การจัดบริการ และการแสวงหาการสนับสนุนรูปแบบต่าง ๆ
4. ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับความคาดหวังของประชาชน และเข้าใจสิทธิประโยชน์
5. จัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นใหม่เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการบริหารจัดการ การขับเคลื่อนเครือข่ายบริการปฐมภูมิ
6. พัฒนาระบบกำกับติดตามประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

รายละเอียดมาตรการและแนวทางการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่ายบริการปฐมภูมิรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2559 (พ.ศ. 2560-2569) กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดมาตรการดำเนินงานและเป้าหมาย จำนวน 10 มาตรการ ดังนี้

- 1 พัฒนา** ชุดสิทธิประโยชน์ของการจัดบริการปฐมภูมิให้เหมาะสมและเป็นธรรม
- 2 ออกแบบ** และจัดหาสถานที่เพื่อการจัดบริการปฐมภูมิที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่
- 3 ผลิตและพัฒนา** บุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดบริการปฐมภูมิ
- 4 พัฒนา** ระบบแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้กับทีมหมอครอบครัว
- 5 พัฒนา** ระบบสนับสนุนการจัดบริการที่เหมาะสม
- 6 ศึกษา** วิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดบริการและระบบสนับสนุน
- 7 ขับเคลื่อน** นโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและมีองค์กรที่เข้มแข็ง
- 8 พัฒนา** ระบบกำกับติดตามประเมินผลและการรายงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 9 ประสาน** และสร้างความร่วมมือของเครือข่ายสุขภาพ
- 10 สื่อสาร** ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในวงกว้าง